

Somogy megye lószúnyogjainak katalógusa (Diptera: Tipulidae)

TÓTH SÁNDOR

TÓTH S.: Checklist of crane flies of Somogy county (Diptera: Tipulidae)

Abstract: The fauna of crane flies is poorly recorded in Somogy county just like in any other parts of Hungary. According to the available records, 30 species, representing 43% of the Hungarian fauna, can be proved to exist in the county. Two, relatively rarely occurring species are worth mentioning: *Nephrotoma scurra* (Meigen, 1818) and *Tipula mediterranea* (Lackschewitz, 1930).

Bevezetés

A lószúnyogok Magyarországon a kevésbé kutatott kétszárnyú családok közé tartoznak. Somogy megyére vonatkozó első adatot Szilády Zoltán a Balaton környék Dipteráinak kutatásával foglalkozó dolgozatában (SZILÁDY 1941) találhatjuk. Ebben a szerző a *Nephrotoma scalaris* (Meigen, 1818) fajt említi Balatonszemesről.

A lószúnyogokról az első jelentősebb adatközlő munka a Természettudományi Múzeum gyűjteményének feldolgozásából készült (MANNHEIMS 1966). Ebben a szerző mintegy 70 fajt mutat ki Magyarország területéről. A közleményben mindössze 3 faj (*Tipula couckeii* Tonnoir, 1921, *Tipula lateralis* Meigen, 1804, *Tipula soósi* Mannheims, 1954) somogyi adata található.

A csoport viszonylag jelentős (de célzottan nem nevezhető) kutatásáról Somogy megyében csupán a Barcsi Borókásban és a Boronka-melléki Tájvédelmi Körzetben beszélhetünk. A Barcsi Borókás területéről 20 faj előfordulásáról van adatunk. Ebből 19 fajt a szerző (TÓTH 1983) közölt, egy faj (*Tipula mediterranea* Lackschewitz, 1930) pedig egy néhány ritkább fajt tartalmazó országos publikációban (VÁLY 1982) található. A Barcsi Borókás másik említésre méltó, homokterületekhez kötődő ritka faja a *Nephrotoma scurra* (Meigen, 1818), mely országos ritkasága ellenére, a borókás domináns lószúnyogja. Ez az állat megtalálható egyébként a Boronka-melléki Tájvédelmi Körzetben gyűjtött, 15 fajból álló anyagban is.

A fentiek alapján kerekén 30 faj (a hazai taxonok mintegy 43%-a) alkotja Somogy megye jelenleg ismert lószúnyog faunáját.

A Somogyból ismert fajok jegyzéke

- Dictenidia bimaculata* (Linnaeus, 1761) - Tóth 1983, 1992. Szórványosan előforduló faj, csak néhány hazai lelőhelyét ismerjük.
- Nephrotoma aculeata* (Loew, 1871) - Tóth 1983. Főleg hegyvidékekre jellemző, a síkságon ritka.
- Nephrotoma analis* (Schummel, 1833) - Tóth 1983
- Nephrotoma appendiculata* (Pierre, 1819) - Tóth 1983, 1992
- Nephrotoma cornicina* (Linnaeus, 1758) - Tóth 1992. Szórványos előfordulása.
- Nephrotoma flavescens* (Linnaeus, 1758) - Tóth 1992
- Nephrotoma quadrifaria* (Meigen, 1804) - Tóth 1983
- Nephrotoma scalaris* (Meigen, 1818) - Szilády 1941
- Nephrotoma scurra* (Meigen, 1818) - Tóth 1983, 1992. Szórványosan előforduló, elsősorban homokos területekre jellemző lószúnyog.
- Nigrotipula nigra* (Linnaeus, 1758) - Tóth 1983, 1992
- Tanyptera atrata* (Linnaeus, 1758) - Tóth 1983
- Tipula caesia* Schummel, 1833 - Tóth 1992
- Tipula couckeii* Tonnoir, 1921 - Mannheims 1966
- Tipula fascipennis* Meigen, 1818 - Tóth 1983, 1992
- Tipula helvola* Loew, 1873 - Tóth 1983, 1992
- Tipula hortorum* Linnaeus, 1758 - Tóth 1992
- Tipula lateralis* Meigen, 1804 - Mannheims 1966
- Tipula livida* Van der Vulp, 1858 - Tóth 1983, 1992
- Tipula lunata* Linnaeus, 1758 - Tóth 1983, 1992
- Tipula mediterranea* Lackschewitz, 1930 - Vály 1982. A fajnak hazánkból ismert a legkeletibb előfordulása, Dunántúlon (a Bakony kivételével, ahol gyakori) szórványosan található.
- Tipula oleracea* Linnaeus, 1758 - Tóth 1983
- Tipula orientalis* Lackschewitz, 1930 - Tóth 1983, 1992
- Tipula pabulina* Meigen, 1818 - Tóth 1983
- Tipula paludosa* Meigen, 1830 - Tóth 1983
- Tipula pierrei* Tonnoir in Goetghebuer & Tonnoir, 1921 - Tóth 1983
- Tipula pseudovariipennis* Czišek, 1912 - Tóth 1983, 1992
- Tipula selene* Meigen, 1830 - Mannheims 1966
- Tipula soósi* Mannheims, 1954 - Mannheims 1966
- Tipula truncata* Loew, 1873 - Tóth 1992
- Tipula vernalis* Meigen, 1804 - Tóth 1983

Irodalom

- MANNHEIMS, B. 1966: Die Tipuliden Ungarns (Dipt.) aus der Sammlung des Ungarischen Naturwissenschaftlichen Museums. – Fol. Ent. Hung., 19: 273–283.
- SZILÁDY Z. 1941: Diptera kutatás a Balaton környékén – Magyar Biol. Kut. Munk., 13: 259–267.
- TÓTH S. 1983: Adatok a Barcsi Borókás lószúnyog faunájához (Diptera: Tipulidae) – Dunántúli Dolg. Term. tud. Sorozat, 3: 73–78.
- TÓTH S. 1992: Vegyes kétszárnyú (Diptera) adatok a Boronka-melléki Tájképző Körzet faunájához – Dunántúli Dolg. Term. tud. Sorozat, 7: 273–287.
- VÁLY Á. 1982: Adatok Magyarország lószúnyogjainak ismeretéhez (Diptera: Tipulidae) – Fol. Ent. Hung., 43: 251–253.

Checklist of crane flies of Somogy county
(Diptera: Tipulidae)

SÁNDOR TÓTH

The crane fly fauna is poorly recorded in Hungary. The first significant study written on this family was based on the collection of the Museum of Natural History (MANNHEIMS 1966). This paper gives an account of 70 species in the area of Hungary, but refers only to three crane species in Somogy county (*Tipula couckeii* Tonnoir, 1921, *Tipula lateralis* Meigen, 1804, *Tipula soósi* Mannheims, 1954). The crane fly fauna is poorly recorded in Somogy county just like in any other parts of Hungary. According to the available records, 30 species, representing 43% of the Hungarian fauna, can be proved to exist in the county. Due to their rarity, two species are worth mentioning: *Nephrotoma scurra* (Meigen, 1818) and *Tipula mediterranea* (Lackschewitz, 1930).

Author's address:

Dr. Sándor TÓTH
8420 – Zirc
Széchenyi u. 2.
HUNGARY